

GAZETA TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercuria si Duminec'a, F6i'a, candu concedu ajut6riale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu s6u 2 1/3 galbini mon. sunat6ria.

Anulu XXXIII.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 59.

Brasiovu 1/31 Augustu

1870.

MONARCHIA AUSTRO-UNGARICA.

Transilvania.

Telegramele

„GAZETEI TRANSILVANIEI“.

Naseudu 10 Aug. 9 6re. „Adunarea numerosa, 5500 fl. s'au incassatu dela membrii noi. Presiedinte se realese Ecs. Popp, v.-presiedinte Bologna. Comitutul oficialu se alege astadi. Banchetu maretiu, balu stralucitu. — Axentie.“

(Fiinduca numai intr'o parte a ecsemplarielor s'a pututu viri telegramulu acesta, lu reproducemu totu. — R.)

Saarbrücken 11 Aug. Regele Prusiei inainte de a intra pe pamentu francesu emise una proclamatiune catra poporul francesu, in care dise: Dupa ce Napoleonu pe mare si uscatu a atacatu natiunea germana, care doriea si mai doresce a trai in pace cu natiunea francesa, amu luat asuprami comand'a preste armatele germane spre a respinge ataculu. Apromitu securitatea averei si pers6nei, care prin intreprinderi dusmane nu si voru periclitata dreptulu de aperature.

Monachiu (München) 11 Augustu. Fortulu Lichtenberg dela Strassburg e asediatu. Gen. Bayer a provocatu pe comandantulu fortulu din Strassburg, c6a se pred6 cetatea. Francesulu comandantu a respinsu ac6st'a provocare.

Parisu 11 Aug. Camer'a a primitu inmultirea creditulu de resbelu la una miia de miliarde (p6te mili6ne).

Ministrulu de resbelu maresialulu Palicao atinse rezultatele cele nefavorabile ale armelor francese si dechiar6, ca in scurtu se voru repara aceste rezultate si respalatiunea germanilor pentru ele e catu de curundu segura.

Londonu 12 Aug. Se vorbesce de midiu-locire de pace, care inse nu o vre imperatulu Rusiei. Regele Prusiei dechiar6 cabinetelor, ca invingundu Prusi'a, pertractarea de pace se va face in Parisu. — —

Brasiovu 12 Augustu. E scurtu timpu de candu proverbiulu natiunilor si alu individiloru intiepti si cu solitudine deajunsu pentru viitorulu si prosperarea loru a inceputu a se preface si in natiunea daco-romana intr'o macsima a vietiei sale nationale, si 6ca i se si vedu pe di ce merge efectele si rezultatele din ce in ce totu mai imbucur6torie. „Ajutate, si -ti va ajut6 si Dumnedieu“. Ac6st'a macsima adoptata a inaltiatu pop6rele si individii cei mai neputintiosi la o stare neprecalculata, dara inse cu rezultatu fara intrerumpere totu progresivu in fericire si prefacunduse; si la natiunea, familiile si individii romani in sange, va constitui scutul si apamentulu, sorgintea si fontan'a fericirii loru. Divinulu simtiu comunu pentru interesulu comunu alu natiunii si patriei e fortareti'a cea mai neespumnabila pentru vietia unui poporu in contra ori caroru viscole. Desradecin6za solidaritatea si simtiulu comunu din macsimele unui poporu, imparechi6zai si indusmanescei afectiunile pentru binele comunu si ai secatu t6ta sorgintea de vietia a acelu poporu. Macsima: divide et impera a fostu cea mai funesta si mai umilit6ria plaga pana acum pe gutulu natiunii daco-romane si pana

candu le a succesu antagoniloru politici neimpacati si conjurati ai natiunii romane a aplic6 cu rezultatu ac6sta plaga in sinulu natiunii, le a succesu a si desnerva vietia politica nationale a sbiciuitulu acestui poporu si alu impinge pana la ingenunchiare. — Acum scimu, durere ca tardiu, ca fia ori cine va fi, celu ce s6mena discordia si imparechiare in sinulu natiunii, fia politica fia relegi6sa, acela s'a imbracatu cu arm'a cea satanica de a ne reimpinge 6r' in mormentulu letargiei. — Problem'a n6stra dara e si va fi a ne uni t6te fortiele a ne leg6 solidari'a conlucrare pentru cultur'a si luminaarea poporulu si prosperarea intregulu corpu nationalu cu cele mai intime si mai tari legaturi de am6re frati6sca, aparandulu de satan'a imparechiarei alu discordiei si alu indiferentismulu nationalu, pentruca vedemu, ca natiunile cu simtiulu celu mai nationalu si cu macsimele cele mai solidarie si mai venj6se pentru apararea intereselor loru nationale numera cele mai multe secle si in trecutu si pentru viitoriu. —

Cu mare bucuria si satisfactiune cetiramu telegramulu din Naseudu, care ne dovedesce, ca macsimele de susu au petrunsu si anim'a romanilor, cari luara parte la marit'a adunare generala a Asociatiunii transilvane pentru cultur'a si literatur'a poporulu romanu“, asia, incatu trebuie se recun6scemu, ca spiritulu de sacrificia pentru binele comunu a luat n6ua aripe, a inceputu o n6ua epoca in Naseudu, epoc'a de a se interesa romanulu preste t6te de fericirea comuna a poporulu romanu, care e conditionata de cultura si luminaare, care acesta fara sacrificia e imposibile. Dreptucare ecsemplulu braviloru naseudeni gata la sacrificia pentru sprijinirea scopulu acestui institutu providentialu merita alu inaltia c6a unu faru in marea poporulu, c6a ecsemplu de imitatiune. On6re v6ue braviloru romani, cari ve purtati de nobil'a ambitiune de a escel6 cu sacrificia pentru luminaare si fericirea comuna prin tr'ensa. Pe campulu lui Marte ati seceratu gloria incununata de simbolulu. „Virtutea romana reinviata“ si acum pe campulu Minervei secerati demnitatea de a fi ecsemplu de imitatiune si la sacrificia pentru cultur'a poporulu romanu!

Gloria mecenatiloru membrii noi din districtulu Naseudulu! —

Domnisi6r'a Constanti'a Dunc'a aflanduse numai de vreo cateva dile la bai in Zizinu, vedindu sc6l'a locala romana in neputintia de a se completa, tien6 o conferintia literaria Dumineca s6ra in folosulu ei, mai intreprindendu si una colecta, in catu adun6 unu ajutoriu de preste 100 fl. pentru numita sc6la. Recunoscintia zel6sei romane! Renumit'a n6stra literatrice s'a resolvatu a tien6 un'a **conferintia literaria** de mare importantia in obiectulu educatiunii aici in **Brasiovu** in sal'a gimnasiulu romanu, luna viit6ria s6ra la 8 6re.

Cu mare bucuria primiramu acestu depositu alu resolvarei renumitei n6stre literatrice, si credemu, ca toti fratii brasioveni si cu deosebire seculu frumosu se voru bucura de rar'a ocaziune de a aud6 din rostulu aplaudatei n6stre oratrice, predicarea virtutilor si a macsimelor fericirii familielor si natiunilor prin bun'a crescere. Bine ai venitulu multu dorit'a n6stra academica! —

In caus'a drumulu de feru dela Sigi-si6r'a la Brasiovu una comisiune esmisa din partea ministeriulu regiu ung., constat6ria din vr'o 20 membri de specialitatiile respective perambul6 si aplan6 ultimele diferentie in caus'a acesta pana in Brasiovu, unde numai pentru postarea curtii trenulu se mai afla opiniunile neintrunite. In s6ra trecuta f6 comisiunea onorata cu unu banchetu din partea reprezentantiei Brasiovlui, si astadi se va fipsa si locul pentru curtea trenulu, care va esi pucina departare de orasiu, dupa cum audisemu. —

Tocma primimu rezultatulu consultarei asupra defigerei loculu pentru curtea trenulu, care din partea comunei s'a pretensu a se asedia s6u lipitu de Blumena c6a statiune de capetenia (Kopfstation) s6u in una departare de 220 stanjini catra Hermanu-Uzunu c6a statiune diagonale (Querstation), inse suplinit6ria de statiune de capetenia; inse planulu comisiunii, care depart6 f6rte tare curtea trenulu de orasiu, nu se primi din partea reprezentantiei comunei.

6re se mai pomenimu, ca la banchetu comisarulu regimulu in toastulu dsale a uitatu de ecstintia natiunii romane si cuprinse in toastu numai pe maghiari si sasi? — Romanii atinsi de atata ignorare unii parasira banchetulu, dupace d. sen. W6chter afl6 cu cale a corege ac6sta uitare, care cu altu toastu mai in fine o corese si comis. regimulu escusanduse, ca s'a facutu din er6re.

Catra finea banchetulu d. repres. comunalu Georgiu Strimbulu intr'unu toastu in limb'a romana dede espresiune de mahnire pentru incidentulu de ignorare, aratandu, ca romanii brasioveni au contribuitu totud6un'a la prosperarea binelui comunei, din care facu una mare parte; inchiandu cu t6te aceste cu una salutare a comisiunii si din partea romanilor. — —

Din campulu resbelulu.

Dupa lupt'a dela W6rth, care a costatu si pe francesi si pe prusiani mai multe mii vietii de 6meni, retragerea francesilor, cu t6ta fortierea si prigonirea din partea prusianilor cu multu mai numerosi, urm6 totu regulatu pana la positiunea consemnata dinc6ce de Metiu. Corpulu gen. Failly s'a impreunatu cu armat'a, si Mac-Mahon ecsecut6 miscarile cerute. Armat'a e mai concentrata, Bazaine e insarcinatu cu conducerea operatiunilor. Corpulu Frossard inca se retrase cu conducerea dinainte de Metiu inca in 9 Augustu. Aici se ast6pta dupa vr'o cateva dile lupt'a decider6ria.

Ministrulu de resbelu alu Franciei intr'unu reportu relat6za cele facute pentru repararea perdelor in armate si dice, ca armat'a francesa dimpreuna cu gard'a nationale va da Franciei d6ne mili6ne de operatori; 6r' deputatii stangei reclamara armarea tuturor cetatianilor.

In 9 se tien6 siedintia in camer'a Franciei. Relele rezultate ale resbelulu se ascriu in Parisu supremei comande generali.

Telegramele germane spunu, ca in camer'a se fac6 propunere c6a imperatulu se lase comand'a si se i6 conducerea tieiei. Cassagnac numi ac6sta propunere inceputulu revolutiunii, ceea ce fac6 mare scomotu. Picard dise, ca d6ca poporulu din Parisu i se den6ga armele, elu -si va procura arme si pretende schimbarea cabinetulu s6u a ministeriulu. Keretry cere abdicarea imperatulu, f6 inse rele-

gatu la ordine. Siedinti'a se intrerupse. Masse imense de poporu in giurulu palatului; mesuri militari vighiaza. Se prinsera doi individi, cari impartia monete de auru intre poporu, se crede, ca suntu agenti prusienesci intre ei.

Ducele de Grammont telegrafă la reprezentantii Franciei din strainatate unu cerculariu, in care se dice, ca Franci'a nu va inchia pace, pana candu va sta una putere straina pe pamentulu Franciei. (Germanii intrara adica la Strassburg pe pamentu francesu, inse nu inaintara.)

Unu ministeriu nou inca se formă sub presiedinti'a lui Palicao. —

Batali'a dela Wörth sili pe maresialulu Mac-Mahon a se retrage cu atatu mai vertosu, ca germanii erau respective forte numerosi, ér' de alta parte la Saarbrücken totudeodata gen. Goeben se aruncă asupra gen. francesu Frossard, fara alu puté respinge pana tardiu in nópte. — Alta bravura de admiratu cu atatu mai vertosu, ca insusi principele de coróna marturisesce in buletinulu seu, ca cea mai mare parte din armat'a sa de 250 mii au luatu parte in contra lui Mac-Mahon la lupta si prin urmare francesii trebuira se se retraga dinaintea multimei atatu de preponderante. Mai catra apusu de Saarbrücken in infricosiata batalia cadiu si generalulu prusianu François si perderile in ofi-ciri prusieni au fostu forte insemnate. Corpulu de armata francesu de sub maresialulu Bazaine si Admirault inca nici n'au intratu in focu, ér' cortelulu generalu a lui Mac-Mahon se afla in 8 in Saverne pe drumulu catra Nancy. Numai 15 regimente francese luara parte la lupta. Diurnalulu oficialu alu Franciei publica urmatoriulu buletinu:

Metiu 7 Augustu. Mac-Mahon a perdutu batali'a si prin aceea Frossard fú silitu a se retrage pe lini'a Saar. Retragerea se facu in ordine buna. — Totulu se póte întórce spre bine, subscr. Napoleonu. In postscriptu: Prusi'a avea mitrailese, care ne au facutu multa dauna, subscr. Napoleonu.

Principele de coróna alu Prusiei inainta in calea, care duce la Nancy si armat'a de sudu prusiana se află in 8 inainta de Strassburg.

Mac-Mahon -si concentră armata la Saverne, straportandu cortelulu generalu la Chalons.

Una depesia din Berlinu din 9 Aug. anuncia, ca perderile francesiloru la Wörth voru fi celu pucinu 5000 morti, intre ei multi ofi-ciri si 6000 prinsi, ér' perderea prusiana ar' fi de 3000 pana la 4000 morti si raniti. Repórtele germane mai nóue spunu, ca principele de coróna prusianu atacă pe Mac-Mahon cu 200 mii ostasi si cu 600 tunuri pe candu francesii abé erau unu corpu de vreo 52 mii. In 7 dile s'au intemplatu atata versare de sange incatu ar' trebui se strige respaltire in ceriu.

Germanii au si inceputu a scrie, ca predominarea lumii se pare a se tiené de acele bataliône, care esu cá din pamentu mai numeróse decatu a ori carei alte puteri belice si déca resbelulu ar' fi idealulu ómenimei, atunci legiunile germane ar' stá in punctulu culminatiunei; si ca germanii fiindu uniti intrecu in resbelu pe francesi (cu instrumentele omoritórie si 10 germani la 1 francesu e lesne a vorbi de idealuri). —

Dupa fontani francese brigada Pellé tabará dupa dejunu la Weissenburg, pe unu campu aprópe de o padure, care se lungea cam 3½ miluri pana catra Rinu.

Trupele germane erau acoperite de acésta padure in lini'a mersului loru.

Unele companie francese turcos tocma erau ocupate cu curatitulu caldariloru de campania, de o parte de tabara, pe cari le si prinsera germanii aruncanduse fara veste asupra taberei francese. Multi din acesti prinsi se aperau crancenu chiaru cu cutitele. Generalulu Pellé se arunca pedestru in fruntea regimentulu de suavi si cu elu in mass'a dusmanului, care ocupasera armele asiediate in piramide si corturile dela avangarda. Atunci gener. Douai se arunca cu batalionulu alu 10 de venatori in lupta si respinse cavaleri'a dusmana cu baionet'a pana la infanteri'a germana, care incepú a da focu

deodata — vreo 9 brigade — din tóte partile. Generalulu Douai opri numerulu acestu infricosiatu precumpentoriu de germani cu foculu celu omoritóriu din puscele chassepot si cu dóue baterie de brigada, tienendu lupta o óra intréga si numai dupa acésta sosi Mac-Mahon cu trupele ostenite de alergare spre a scapá divisiunea lui Douai, pe care germanii aprópe la 120.000, apucandulu de 3 parti cu 60 tunuri nu lu putura respinge. Douai cadiu in fruntea batalionulu de venatori patrunsu de mai multe glóntie. Mac-Mahon cu divisiunea lui impedcá artileri'a badensa de a atacá arip'a drépta a francesiloru.

Repórtele germane spunu, ca fiindu francesii atacati de 3 parti la Weissenburg si Geisberg de unu numeru atatu de infricosiatu precumpentoriu prinsera lesne vreo 800 francesi, intre cari 300 raniti. Prusienii intrebuintiara granate de 13 pondi din tunuri de calibru forte greu si Shrapnele, care arunca cate 88 pana la 92 glóntie de carabine. Armata francesu fú inspirata multu pentru curagiulu celu eroicu alu divisiunei gen. Douai. Mac-Mahon trebui se se retraga.

Germanii se concentréza la Basilea (Basel) si se tragu catra padurea Schwarzwald cá de aici se tréca pe pamentu francesu.

In Prusi'a, Bavari'a si in tóta Germani'a se serbéza cu iluminatiuni invincerea acésta si entusiasmulu nationale alu nemtiloru, pe care lu inspiră si unu Schiller in contra francesiloru, inflacara si tóta junimea scolaria, din tóta Germani'a, spre a grabi la lupta pentru natiune, in contra limbei latine, cu cantulu: Patri'a germana e tóta lumea, care acum se va canta sub tóte gardurile. —

Invingerea francesiloru la Saarbrücken asupra corpulu prusienescu Goeben fú resbunata cu invingerea prusieniloru dela Weissenburg. In ambele aceste lupte prusienii au fostu neasemenatu mai multi la numeru, incatu cunoscatori de bravurele ostasiesci marturisescu, ca francesii au facutu minune cu curagiulu si cu bravur'a ostasiesca, cu tóte, ca fura invinsi de multime. Anumitu la lupt'a din Weissenburg divisiunea generalulu Douai, dupa repórte chiaru germane, stá facia cu armat'a prusiana de vr'o 120.000 in proportiune cá 1 la 10.

Din marginea Campiei 16 Iuliu 1870.

Suum cuique.

(Urmare.)

Volii se me ocupu pucintelu si cu inteligenti'a nóstra laica.

Natiunea romana póte sta inainta atatu cu una parte din cleru, catu si cu una parte insemnate din inteligenti'a laica de ofi-ciri, functionari si advocati, barbati de capacitate rara, insufletiti de sentiulu de dreptate si muncitori ecsemplari. Ea — inteligenti'a — mica la numeru ante de 1848 si lipsita de terenulu politicu spre a poté face ceva in interesulu nationalu si alu poporului, traiea celu pucinu in concordia si amóre fratiésca, care mai tienú chiaru si dupa anu 1849 incóce pana la unu timpu, dara ati'a totu acolo se rumpe, unde este mai subtire!*) Natiunea romana astepta cu sete unu terenu spre a incepe lupta pentru recastigarea drepturiloru ce ei competu, si éca: candu terenulu erá deschis, candu inteligenti'a avea problema de a pune umeru la umeru si a lucra cu puteri unite in interesulu nationalu, candu de si nu erá sperantia de a poté reusi cu tóte pretensiunile — de si drepte — celu pucinu cauzele nu se poteau periclita, ca-ce sta in fruntea natiunei si a inteligentiei, ca conducatori unu barbatu cu cunoscintie rari in secretele politice; trebui se se nasca in sinulu inteligentiei imperachere produsa de unii din laici spre tare sentita dauna a intregu corpulu nationalu. (?)

Si ce au facutu unii din inteligenti'a laica in anii de curendu trecuti si ce facu astadi? Vedemu,

*) Déca o vedemu, ca e suptire, se ne contenimiu a o atinge la tóta ocasiunea de nemica, ma a o chiaru si incorda prin diurnale, pe care le rogamu se remana cu noi vergure de intrigi barbóse, — ca cu ignorarea despretiuitória in publicu si pedepsirea prin canalulu respectivu vomu scapa de rusinea vécului. — R.

ca s'au inmultitu atacatorii de persóne, cari in locu de a se ocupa cu lucruri de ceva tréba, folositorie natiunei, in locu de a se ocupa si ei dupa impregiurari si potintia cu desteptarea poporului atatu de scapatu in starea materiala, intelectuale si morala, se ocupa cu certe fi batjocuri personali in foile publice spre laetitia strainiloru facundu rusine natiunei.

Unii functionari publici si unii advocati, cari stau in contactu cu poporu, nu lipsescu dela adunari nationali spre a trece de nationalisti mari si zelosi, — in locu inse de a veni confratiloru sei — poporului — intr'ajutoriu aperandulu dupa potintia de abusurile unoru colegi ai loru de alte nationalitati, tractéza ei insusi cu elu in unu modu necuvenintiosu, suntu infectati de afurisit'a lacomia catu vréu a se imbogati in 3—4 ani si suntu orbiti de sumetia.

Nu me potu retiené se nu lamurescu acésta afirmatiune, trebuie se amintescu, ca ante de asta cu 7 ani dedusemu unui scolariu romanu de parenti miseri, din colegiulu reformatu in Muresiu-Osorheiu 5 fl. v. a. cá ajutoriu, care cam de unu anu se află cá concipistu la unu advocatu, cu care intelnindume nu demultu la unu locu, dise intre altele, ca a facutu la óre cine in absentia principalulu seu unu recursu, pentru care a luatu 30 fl. v. a. si, ca candu ia venitu principalulu a casa, ia disu, ca au luatu prea multu si ca elu nu ar' fi luatu pentru acelu recursu mai multu de 10 fl. La asta ii diseu eu se nu se demita la lacomia, ca o! catu de cu greu se castiga 30 fl. si se fia mai cu dorere facia cu miserulu poporu, -mi respunse cu una arogantia si indignatiune: „poporulu nu mi-a datu mie bani de cheltuiala pana amu studiatu“. Doi insi din inteligenti'a nóstra fura denumiti in cesti 2 ani din urma trecuti, de functionari la posturi acceptabile, resignara inse si preferara a se face advocati, póte pentru cá se ajute betului poporu, — bine ar' fi déca ar' fi asia, dara vedi in loculu alu 2-lea se inainta unu romanu, inse in loculu acestuia se denumi éra unu maghiaru, si prin urmare avemu cu 2 functionari mai pucinu.

Consolatiunea nóstra inse este, ca facia cu numerulu inteligentiei laice, nu avemu multi de acesti binevoitori poporului si natiunei.

Cetisemu ante de asta cu cateva luni in unu articulu din „Albin'a“, ca poporulu romanu dice: ca decatu se lu traga unulu de alta natia, mai bine se lu traga unulu de nati'a lui. Acestu corespondinte de securu inca trebuie se fia infectatu la lacomia si zelosu nationalistu in a trage de pe poporu! Eu vorbescu neschimosindu adeverulu si dicu, ca poporulu romanu dice: „déca te trage unu strainu pare ca nu ti e ciuda, dá candu vedi, ca te trage unulu de nati'a ta, -ti cade greu!“

Cetisemu mai incolo unu articulu, mi se pare totu in „Albin'a“ sub titulatura: „Mai multa inteligentia in poporu“ la ce eu asi mai adauge: si mai multa activitate insocita de sentiementu nobilu si de dorere in inteligenti'a.

Se nu fimu crutiatori, se spunemu francu fapte din propria convingere. Cunoscemu mai multi juristi de ai nostri esiti numai de cativa ani din scoli, intrati in servitia publice, cari tragu salariu si nu tienu macaru una fói'a publica romana, nu suntu prenumerati in vreo casina, nu cetescu diurnale cu lunile, da nu cetescu nici alte opuri scientifice, clasice etc., spre a-si largi cerculu cunoscintiloru, ci loculu loru este cafezelele si carciumele, unde petrecu nu numai, candu si candu, ca asia ceva se mai intempla la ómeni tineri, dara forte adeseori nopti intregi si asia remanu numai cu sciintiele culese in scoli.

De sórtea poporului, o Dómne! nu mai gondescu ei. Juristii nostri nu se consultéza, si nu-si schimba ideele unii cu altii — „quot capita tot sententiae“ — asupra unoru cause ce atingu comunu intregi d. e. cum ar' fi a Seceleuru cu sasii din Brasiovu, cum este a comunei romanesci Neposu si Feldr'a cu comunele sasesci Jaad, Pintak si Mettersdorf etc., cum se facu din partea órecarui barbatu demnu de tóta laud'a memorandumulu in caus'a scaunulu Seliste si alu Talmaciului cu scaunulu Sibiului, care datu la diet'a din Pest'a, ministeriulu de interne aduse decisiunea in favórea comunelor romane.

Mi voru obiecta unii, ca romaniloru nu le este ertatu a se aduna si consulta, dupa cum cetisemu si mai adaunati in foi publice nesce plansete. Eu inse sum convinsu, ca inaltulu guvern nu ar' impedece adunari pentru consultari de natura pura mai susu amintita, numai catu cá civi leali ai statulu cu afaceri politice se nu se ocupe. Ca-éi altmintrelea nu sciu ce va fi de cauzele nationali si de sórtea poporului romanu pe langa atata indife-

rentismu si nepasare, mai atacunduse apoi si persoane de cele mai de frunte ale natiunii — cari apoi nu potu se nu se disgasteze — precum trebu se vedemu si dupa apelulu din Gazet'a Nr. 35, unde ne oprimu pucintelu. (Va urmá.)

Discursulu

dlui deputatu E. B. Stanescu,

tienu in sied. dela 14 Iuliu a camerei Ungariei.

(Urmare.)

Déca consideramu punctulu de vedere politicu, e evidente, on. camera, a intregu acestu proiectu de lege nu contine alta-ce decatu centralisatiunea si estinderea excesiva a puterii guvernului; ca-ci § 26 alu art. de lege III din 1848 dice: „Vechi'a legale a tuturoru jurisdictiuniloru din tíera are se sustiena si pre venitoriu in deplin'a ei integritate.“

Totu acésta lege dice in art. XVI urmatóriele; „Pentru cá se se aduca in armonia constitutiunea organizarii municipieloru din Ungari'a si partile anecstate cu libertatea generale, ministeriulu se presente unu proiectu de lege relativu la organizarea municipieloru pre bazea sufragiului universalu.“

Inse ministeriulu a scirbitu selfguvernamentulu prin acestu proiectu de lege si a restrinsu reprezentanti'a democratica, pre bazea careia si noi suntemu alesu. Dupa parerea mea, carea se unesco si cu a altoru oratori precedentu, bazea reprezentantiei democratice, pre carea stamu, nu se póte stramutá, fara de a fi intrebatu poporulu, nici prin ministru, nici prin noi. Asia dara ar' trebu se respectamu cu totiu autonomi'a municipieloru, éra dela dlu ministru asiú fi asteptatu, cá pentru regularea si organizarea acestor'a, se ni fia prezentatu unu proiectu de lege basatu pre principiulu democraticu conformu directiunei legiloru din 1848. Déca vomu parasí acésta base, acésta directiune, apoi se va introduce prin estensiunea puterii excesive a guvernului centralisatiunea, prin centralisatiune dominatiunea arbitraria, éra prin drepturile virili unu nou reu socialu, una casta straina, plutocrazia, se va introduce una reu, din care va resultá una lupta perpetua intre cei avuti si cei seraci. Si apoi tóte acestea nu insemna progresu ci regesu; tóte aceste nu voru desvoltá víeti'a statului, ci o voru impedeá; ca-ci unde ecsiste unu reu socialu, acolo conditiunea libertatii, pacea publica, inca este periclitata. Si, intre referintiele speciali ale patriei nóstre, sustinerea pazei publice este cu atatu mai de doritu, cu catu la noi ecsiste unu reu politicu-socialu deosebitu: cestiunea nationale. De altminte, acestu reu numai intr'atat'a se póte considerá cá atare, incatu adica acésta cestiune nu s'a resolutu inca dupa dreptate si ecuitate.

On. condeputatu Hodosiú a memoratu situatiunea trista a natiunii nóstre; eu voiu amplificá observatiunile dsale, spunendu, ca acésta situatiune a duratu numai pana la 1868, candu s'a adusu una quasi-lege pentru deslegarea cestiunii nationale; prin acésta lege se recunósce celu pucinu ecsistinti'a cestiunii nationale si se dá speranti'a, ca pretensiunile nationale se voru multumí catu mai curendu, conformu dreptatii si ecuitatii. Dreptu-aceea, dupa aducerea articolului de lege 44 din 1868, amu fi asteptatu cu totu dreptulu dela on. ministeriu, cá se proceda mai de parte pre acésta cale; inse ministeriulu nu progreséza, ci stagnéza, ba chiaru retrogreséza, ceea ce, neconsiderandu de asta data alte vatamari, se dovedesco si prin acestu proiectu de lege.

Pentru a motivá acestu proiectu de lege, dlu ministru sustiene, ca estinderea sferei de activitate a comitelu supremu este reclamata prin referintiele speciali ale patriei nóstre. Aceste referintie speciali nu se potu aplicá decatu la nationalitati, ca-ci ómeni avuti si seraci si elemente diferite sociale ecsistu in orice tíera cá si la noi, si asia aici numai diferitele nationalitatii potu fi intielese. La acestu punctu voiu mai revení, dar' cu tóte, ca la noi ecsistu mai multe nationalitati, acést'a nu este una nenorocire pentru patria. Chiaru si regele St. Stefanu, in consiliile date fiului seu Emericu, dice: „Unius linguae, uniusque moris regnum imbecille et fragile est.“ Decr. lib. I. Cap. 6 § 3. Óre urméza de aici, ca ecsistendu in patri'a nóstra mai multe nationalitati, acést'a se se considere de nenorocire? Asia dara proiectulu de lege nu se póte motivá cu acést'a si noi nu potemu fi considerati cá pedece. Mi pare reu, ca on. d. ministru alu culteloru si instructiunei publice a facutu la desbatérea acestei cause mai multe observatiuni, in urm'a carora ne silesce a presupune, ca acestu proiectu de

lege este destinatu pentru oprimerea nationalitatiloru. — Acel'asi omu, — numai déca scriitorulu Iosifu Eötvös si ministru Iosifu Eötvös nu este altulu, — dechiara in operele sale intitulate: „Influinti'a ideeloru dominante ale seclului XIX asupra statului“ si „Cestiunea nationale“, mai vertosu in prefatiunea acestei din urma . . . permiteti-mi cá se citescu . . . (Strigari din drépt'a: N'avemu trebuintia, scimu noi, ce se scrie acolo) . . . cu tóte aceste, asiú dori se i combatu cuventarea cu inse-si cuvintele sale . . . asia dara dechiara: „Nu sum de parerea, care nu vede in cestiunea nationale decatu pericle, si sum convinsu, ca deslegarea acestei cestiuni, déca va fi retacita, ni va periclitá patri'a, éra déca va succede, póte fia cea mai sigura garantia a libertatii nóstre; inse cumca, in impregiurările nóstre de facia, acést'a este cea mai importanta cestiune, si ca linistirea spiriteloru, salvarea libertatii nóstre constitutionali, ba chiaru si a ecsistintiei nóstre politice depindu in mare parte dela deslegarea cestiunii memorate, acést'a este afara de tóta indoiél'a.“ Apoi: „Cestiunile nationale nu este caus'a numai a uneia séu a alteia dintre nationalitati, ci caus'a comuno a tuturoru cetatianiloru, a intregii natiuni, si asia nu se póte resolve definitivu, déca vomu sprijiní dorintiele particulare ale maghiariloru, serbiloru, romaniloru, slaviloru etc., ci numai déca vomu avé inaintea ochiloru interesele comune ale patriei. Numai dela acésta procedere depinde rezolvarea pacifica a cestiunii nationale, carea va decide asupra viitorului patriei.“

Asia dara, cestiunea nationale nefiindu unu interesu specialu alu vreunei nationalitati, ci una cauza comuno a tuturor'a, trebuie se ne silimu a o deslegá cu poteri unite, inse nu prin introducerea unei institutiuni nóue, straine si nepopulare, nu prin centralisatiune, ceea ce observamu in acestu proiectu de lege, ci numai prin egalitate, fratietate, libertate, representatiune democratica si prin autonomi'a deplin'a a municipieloru. Amu disu: prin libertate, amu disu: prin autonomia, de si dlu ministru Eötvös a dechiarat in cuventarea sa, ca numai prin una asemenea lege centralisatória se potu multumí pretensiunile nationalitatiloru. Inse eu lu voiu combate éra si cu propriile sale cuvinte, adica ca numai prin libertate si autonomia municipale deplin'a se potu multumí pretensiunile nationale. Dlu ministru Eötvös recunósce acestu adeveru in oper'a sa: „Cestiunea nationale“, unde, la pag. 57, dice: Se reclama in interesulu statului una centralisatiune, carea intr'adeveru, face imposibile desvoltarea nationalitatiloru.“ La pagin'a 63: „Nu se póte negá, ca precum legislatiunea nóstra dela 1848 n'a avutu nici una data intentiunea de a nimici cu totulu sistemulu nostru municipalu: asia, déca chiaru i amu atribuf acésta intentiune, nu ar' fi potutu straformá cu totulu sistemulu nostru administrativu, si anume pentru ca conditiunile unei centralisatiuni administrative lipsescu in patri'a nóstra mai multu decatu ori unde in Europ'a, si pentruca pedecele, cari se opunu introducerei acestui sistemulu, la noi suntu mai mari si aprópe neinvinse.“ La pag. 65: „Si nu trebuie óre se marturisimu chiaru contrariulu despre Ungari'a, nu trebuie óre se recunóschemu, ca totu trecutulu nostru, ale caruia referintie nu s'a schimbatu decatu in timpulu mai nou, repugnéza acestei forme de administratiune (intielege: cea cuprinsa in proiectulu de lege); ca moravurile nóstre contradicu acestui sistemulu (adica sistemului intentionatu prin proiectulu de lege), ca clasele nóstre mai culte, adica chiaru acelea, ale carora pareri suntu decisive in cestiunea organizarii administratiunei — ca-ci administratiunea -si alege organele sale din ele, — se opunu centralisatiunei si ca, in fine, chiaru déca vomu face abstractiune dela tóte aceste, insu-si miscamentulu nationale, care se arata astadi cu atat'a vivacitate in patri'a nóstra, pune pedece neinvinse centralisatiunei administrative a tieriei.“ (Va urmá.)

UNGARIA. Dela dieta. In siedinti'a din 2 Augustu s'a primitu modificarea proiectului pentru calea ferata, cá dela Gyerés se se cladéscu a aripa la Turd'a fara garantie de interese.

Siedinti'a din 3 Augustu. La ordinea dilei este votarea finala a proiectului de lege referitoriu la modificarea articolului de lege XLV din anulu 1868.

Kerkapoly, ministru finantieloru, pune pre més'a casei pentru publicare legile sanctionate de Maiestate despre creditulu suplementariu acordatu ministrului de culte precum si despre creditulu votatu ministrului de interne si ministrului pentru aপরera tieriei, si in fine despre conchiamarea mai inainte de Septembrie a recutiloru inrolati pre an.

1870. — Bujanovits si St. Majlath cetescu legile sanctionate, cari apoi se tramitu la cas'a magnatiloru. —

Trecunduse la ordinea dilei, notariulu Al. Bujanovics cetesco proiectulu de lege déjà amintitu, pre care majoritatea lu primesce in a trei'a cetire.

Acestu proiectu de lege se va tramite casei de susu spre desbatere.

Kerkapoly, min. de finantia, presenta unu rescriptu regescu, rogandu a i se dá cetire si a fi tramisu casei boieriloru.

C. Széll cetesco rescriptulu, prin care sesiunea prima a dietei din an. 1869/72 se inchide si totu odata se deschide a dóu'a pre 4 Aug.

Presiedintele rostesco apoi o cuventare, in care face unu resumatu de date statistice despre activitatea sesiunei inchise si dá o icóna politica pentru apretiuirea activitatii legelatiunei.

In data dupa acést'a se cetesco protocolulu siedintiei de astadi si se autentica.

Cu atat'a. la 11 óre, siedinti'a si totuodata si sesiunea prima a dietei din an. 1869 s'a incheiatu. La rogarea presiedintelui, ablegatii remanu in sala pentru o consultare secreta.

Siedinti'a din 4 Augustu. Cu siedinti'a de astadi s'a deschisu a dóu'a sesiune a dietei din an. 1869—72. In intielesulu regulamentului, cas'a s'a apucatu delocu de constituirea sa. De vice-presiedinti s'au alesu cu majoritate de voturi St. Bitto si B. Perczel. De notari, in loculu lui St. Fodoróczy si Petru Mihályi, s'au lesu G. Anker si G. Ivacicovicu. Celu d'antau a avutu cu trei voturi mai pucine decatu Ivacicovicu, pentru carele votara guvernamentalii. Totuodata s'a votatu si pentru membrii comisiunei finantiarie si a delegatiunei; resultatulu inse se va publicá mane, candu se va face si impartirea casei prin sórte in sectiuni. —

Siedinti'a din 5 Augustu. Dupa presentarea petitiuniloru incurse, notariulu casei magnatiloru I. Nyáry insciintéza cas'a, cumca boierii au primitu proiectulu de lege despre modificarea art. de lege XLV din 1868, fara nici o schimbare; totuodata predá si respectivele estrasuri protocolarie.

A. Bujanovics cetesco estrasulu protocolariu. Acestu proiectu de lege se va substerne Maiestatei pentru sanctiunare.

Urma apoi ordinea dilei, carea este publicarea resultatului votarei de ori.

In comisiunea finantiarie s'au alesu C. Ghiczy, E. Zsedény, M. Wahrmann, A. Csengery, H. Khuen, C. Széll, St. Bittó, P. Szontagh, I. Kautz, Fr. Pulszky, P. Ordódy, L. Bezerédy, A. Trefort, B. Mariássy si F. Harkányi.

Intre membrii delegatiunei e alesu si ablegatulu romanu Demetriu Ionescu (deákistu), ér' intre membrii suplenti ai delegatiunei V. Bogdanu (deákistu) si Jurca.

Dupa aceea cas'a se imparte prin sórte in nóue sectiuni. List'a sectiuniloru se va tiparí si impartí intre ablegatii.

E. Zsedényi propune, ca luandu in consideratiune diliginti'a casei de 10 luni incóce, dupa constituire, siedintiele se se proróge pana atunci pana candu presiedintele va sentí lips'a éra si a conchiamá pre ablegatii. Se primesce.

Lui D. Irányi i pare reu, ca tocma acuma se disólve cas'a, candu ar' fi mai mare lipsa de a tiené siedintie. Densulu pórtu temere mare, vedendu in declaratiunea unoru foi guvernamentale facia cu resbelulu pruso-francesu numai periclitarea patriei. Admonéza guvernulu cá se observe strictu neutralitatea facia cu resbelulu pruso-francesu, -si lu róga cá in casu de lipsa fara amenare se conchiamé legelatiunea.

B. Keglevich observa ca acuma nici nu e vorb'a de prorogare, ci numai de suspinderea siedintieloru. La invoirea casei dara, siedintiele se suspindu.

Al. Bujanovics cetesco protocolulu siedintiei si se autentica. Presiedintele poftesco sanetate ablegatoru si inchide siedinti'a la 11³/₄ óre. — „Alb.“

Varietati.

Conferintia publica.

In sal'a gimnasiului romanu de aici va tiené Luni in 15/3 Augustu a. c. la 8 óre séra dsíor'a Constanti'a Dunc'a, membra mai multoru societati din Parisu, decorata in Franci'a cu medal'i'a de auru pentru opuri literarie etc., o prelegere asupra temei „Femei'a“.

Bilete de intrare numerisate à 1 fl. si de statu à 50 cr. se afla la librari'a dlui Zeidner si séra la cassa. —

— (3 victime ale negrizei.) D. Banof dela Bucuresti veni asera dela Valcele si descaca la otelulu „Nr. 1“, fu sera la banchetu, si demineta se afla mortu cu nevestasea si o fata de 16 ani. A buna sema nu inschise sera tiava de gazu si o lasa deschisa preste nopte, care ii innea pana demineta. Cu gazulu nu e a glumi; ci nu se pote destulu recomanda grigi'a cea mai neodihnita pentru inchiderea secura a tiaveloru. Cu lumina-rea inca nu se intra fara grigia in camere iluminate cu gazu, ca aprinderea i e periculosa. —

— (Tipografie in Romania.) Tipografi'a este midiulocu, prin care se introduce cu inlesnire civilisatiunea in mase etc. Eta orasiere, cari au intiesu pana acum acestu adeveru, si numerulu de tipografie ce posedo fiacare; Bacau, 1: tipografi'a Bacau; Barladu, 1: Tipografi'a din Barladu; Botosiani, 1: Tipografi'a din Botosiani; Brail'a 2: Tipografi'a Triangulu si Tipografi'a Unirea. Bucuresti 10: Tipografi'a Statulu (celu mai intinsu stabilimentu din Romania); tipografi'a nationale (anteprenoru C. N. Radulescu); tipografi'a Curtii (lucratori asociati), tipografi'a C. A. Rosetti; tipografi'a Ioane Weiss; tipografi'a C. Petrescu si I. Busnea; tipografi'a diariulu „Tiera“; tipografi'a Vaidescu si Michaescu; tipografi'a Tom'a Teodorescu; tipografi'a Laboratoriloru Romani. Buzeu 1: Tipografi'a Episcopale. Craiova 1: Tipografi'a Mancica si Samita. Focsiani 2: Tipografi'a Goldner, tipografi'a D. Samolada. Galati 2: Tipografi'a Thiel, tipografi'a Strass. Iasi 7: Tipografi'a junimei, tipografi'a Bermann (anteprenoru V. Botezu), tipografi'a Asachi (institutulu Albinei), tipografi'a „Buciumulu“, tipografi'a Tribunei, tipografi'a Dimitrie Teodorescu. Ploiesti 1: Tipografi'a Walsteiner. Romanu 1: Tipografi'a din Romanu. Rimnicu 1: Tipografi'a comunei Rimnicu. Severinu 1: Tipografi'a Mancica si Samita. In totulu treidieci si doue de tipografie, adica nici cate un'a de districtu.

Suntemu in pozitune a publica si numerulu librarielor, cu indicatie de orasiere, in cari se afla ele. Nu ne indoimu, ca facemu unu servitiu literaturei, inserandu la vale numele tuturoru librarioru spre cunoscintia generale. Bucuresti: G. Ioanidu si A. Spirescu, Socecu et Comp., H. C. Varta, Alecs. Danielopolu, Adolf Ulrich, G. Ioanidu si Comp., Iug'a si Comp., Michael Asiel, Szolozy si Grevé, Albert Popper, Alecs. Gebauer, note musicale, Iand'a si Comp. Iasi: G. Petrini si Comp., librari'a Junimei, Lascaru Bobi si Comp., Dim. Danielu. Craiova: Iosifu Samita, Filipu Lazaru, N. Iosefi. Ploiesti: D. Csomofay. Galati: G. D. Nebunelli si fiu, Pericles Mihailidi. Brail'a: H. Dimopolu, I. H. Maiu. Pitesti: Mich. Lazaru. Giurgiu: C. M. Damarica. Alecsandri'a: Fratii Eliadu, Ioane Popescu. Buzeu: Al. Georgescu. Tergu-Jiu-lui: I. Balanescu. Turnu-Magurele: Fratii Ilie si M. Popescu. Turnu-Severinu: Aron Alhalel. Mizilu: Fratii Pitisiu. Rimnicu-Seratu: Fratii Gavrilescu. Focsiani: Dim. I. Georgiu. Calarasi: P. Stanescu si Petrescu. Barladu: Manolache Barbu. Botosiani: Cristi Many. Bacau: D. Mich. Climescu. Pre langa acestia, tipografi'a statulu si tote primariele urbane au deposite de carti didactice, de unde si le potu procura elevii din tiara ce frecuenta scolele. —

„Tipogr. Rom.“
— Mitraileuse (imprascitória de bombe, glontie) e una machina baterica, constatória din 25 tiave de puscatu, puse paralelu si imbracate intr'o turnatura de bronzu, ca unu tunu, adica tiavele suntu impreunate tote intr'unu cilindru ca unu revolveru, cu manunchiu din dreptu pentru a se pote inchide si portá, cu 25 gaure pentru patrone la incuietória, si plac'a se pote desface. Se incarca iute si cu intorcerea unui maneriu se desiarta dupa olalta 25 tiavi cu glontie; intr'unu minutu se reincarca era si face multa stricatiune, ca bate la una miia cinci sute metre departe, cu efectu fulguratoriu si tunetu spaimentatoriu. De aceste are si Belgiu si se tramise din Franci'a unu esemplariu si la Austri'a, unde inca se fabrica asemenea instrumente prepeditorie de vieti omenesci. Acesta machina joca si la batali'a dela Saarbrücken, inse Napoleonu porunci a se folosi numai la casuri esceptionali. —

— Tunuri noue cu implutura pe din dreptu descarca 40, patrudieci de lovituri dintr'o data, er' de sistem'a revolverelor, aplicata la tunuri; proiectilele inse mergu intr'unu semicercu si prepedesu sirele cele dese infricosiatu, au si prusienii de aceste, ele se si desfacu in 4 parti por-

tatile de unu omu. Arma multu stricatiosa si una si alta, intrebuintate tocma de natiunile cele mai civilisate, spre a se ruina pentru ambitiunea unui Bismark, care vrea a mai calari pe unu statu latinu spre a pregati predominarea rasei germane. —

— (In resbelulu presinte (ieu mai multi omeni parte, decatu in ori care altu resbelu din acestu seculu. Acum stau facia in facia 800.000 fetiori. — La Marengo, in 1800 au fostu de una parte 28.000 francesi, de alta parte 30.000 austriaci; la olalta 58.000 fetiori. — La Austerlitz au fostu 90.000 francesi, 80.000 austriaci si rusi; la olalta 170.000; dintre cari au caditu si s'au raniti 23.000 fetiori. — La Jen'a: 100.000 francesi, 100.000 prusi; la olalta 200.000; caduti si raniti 34.000 fetiori. — La Wagramu 150.000 francesi, 130.000 austriaci; la olalta 280.000; au caditu si s'au ranitu 24.000 fetiori. — La Borodino: 125.000 francesi, 125.000 rusi; la olalta 250.000; au caditu si s'au ranitu 80.000 fetiori. — La Lipsce'a: 150.000 francesi, 280.000 nemti; la olalta 430.000; au caditu si s'au ranitu 50.000. — La Waterloo 68.000 francesi, 67.000 englesi; la olalta 136.000; au caditu si s'au ranitu 14.000 fetiori. — La Solferino 135.000 francesi si italieni, 136.000 austr.; la olalta 271.000; au caditu si s'au ranitu 27.000 fetiori. — La Königgrätz 200.000 prusi, 200.000 austriaci; la olalta 400.000; au caditu si s'au ranitu 28.000 fetiori. —

Post'a noua. Despre pregatirile de mobilizare in Austri'a se scrie, ca s'au tramisu ordini sigilate dela ministeriulu de resbelu la tote coman-dele militari, cari se voru deschide numai la primirea unui telegramu; aceste ordini, se dice, ca cuprindu mandate de mobilizare si dispositiuni de pornire pentru trupele dislocate.

Sub titulu „Militariu“ publica „H. Ztg.“, ca se astepta la Sibiu inspectoru de cavaleria LMC. c. Edelsheim-Gyulai, adaugundu, ca se da pre mare insemnetate impartasirei facute despre stramutarea batalionulu de honvedi la Talmaciu si Boiti'a, pen-

truca dislocarea acest'a s'ar face numai pentru lips'a localitatii in Sibiu. —

Parisu 10 Augustu. Dupa o desbatere infocata a camerei si primirea propuerei pentru ordinea dilei: cumca camera e resoluta a apera unu cabinetu, care e aptu a organisa aperiarea tierei, generalu c. Palicao fu insarcinatu cu formarea noului cabinetu, care se si compuse, primindu Palicao min. de resbelu, Chevreau de interne, Magne de finantie, Duvernois de comerciu, Rigault de marina, David de lucrurile publice, Latour d'Auvergne de esterne, Brisson presiedinte de statu, Grandpert de justitia si instructiune.

Corpulu legislativu primi cu unanimitatea urmatóriele propositiuni ale comisiunei: conchiamarea ostasiloru facultati si a cetatianiloru neinsurati si fara prunci dela 25 pana la 35 ani, marirea creditulu pentru ajutorirea familielor gardei mobile dela 4 la 20 milioane. Se vota apoi multumire armatei franceze, care a meritatu de patria.

Francesii aflatori la Metiu concentrati, stau sub comand'a maresialulu Bazaine si gen. de Camp comanda corpulu alu treilea de armata. — Poterile neutre nu cuteza a esi inca din neutralitate, pana ce stau tote neutre, indata ce inse va intra vreuna in actiune, se va incepe belulu generale. —

CURSURILE

la bursa in 12 Aug. 1870 sta asia:

				cr. v. a.
Gabini imperatesci	—	—	6 fl. 05	„
Napoleoni	—	—	10 „ 15	„
Augsburg	—	—	125 „ 50	„
London	—	—	127 „ —	„
Impromutolu nationalu	—	—	60 „ 80	„
Obligatiile metalice vechi de 5%	—	—	53 „ 75	„
Obligatiunile rurale ungare	—	—	73 „ —	„
„ „ temesiane	—	—	70 „ —	„
„ „ transilvane	—	—	68 „ —	„
„ „ croato-slav.	—	—	— „ —	„
Actionile bancei	—	—	669 „ —	„
„ creditului	—	—	237 „ —	„

INSTITUTU de educatiune si instructiune pentru fete in Brasiovu

condusu de

Dn'a Emili'a Humpel nascuta Maiorescu,

cu concursulu

domniloru **I. Fericeanu**, catechetu si profesoru de limb'a maghiara la gimnasiulu romanu; **Dr. I. Mesiota**, conrectorulu gimnasiulu romanu; **P. Dima**, profesoru la gimnasiulu romanu; **L. Korodi**, profesoru la gimnasiulu germanu; **I. Meschendörfer**, profesoru la scol'a reala germana; **P. Dück**, profesoru la scol'a primaria germana din Brasiovu etc.

Cursulu de instructiune cuprinde trei despartimente:

I.

1 clasa pregatitória ce se petrece in cursu de 1 anu seu 2 ani, dupa etatea, capacitatea, instructiunea anteriora a elevei. Aici se invetia: Scrierea si cetirea combinate (dupa metod'a cea noua); socotela si anume cele 4 operatiuni cu numerii 1—100 (dupa metod'a cea noua); principie de musica, lucrulu de mana, cu permisiunea parintiloru gimnastica.

II.

4 clase, fiacare de cate 1 anu. Aici se invetia: Relegiunea, gramatica (urmatórieloru limbe: romana, germana, maghiara, franceza, dupa dorinti'a speciala: italiana si englesa), aritmetica, geografia, istori'a universalá, istori'a naturala, fisica, elemente de chemia; afara de aceste musica, desemnulu, lucrulu de mana, cu permisiunea parintiloru gimnastica si inotatulu.

III.

Despartimentulu alu treilea este destinat instructiunei mai inalte si cuprinde 2 clase, fiacare de cate 1 anu. Aici se propune: Istori'a universalá, cu privire speciala la istori'a culturei, istoria literaturei, elemente de psihologia si estetica, mitologia, elemente de pedagogia. Afara de aceste perfectionare in susu-mentionatele limbe, in musica, desemnu, lucru de mana.

Pentru elevele romane, limba explicativa va fi in cea mai mare parte limb'a romana.

Invetiatorie de lucru suntu domnisiorele Areti Teclu si Charlot'a Gusbeth, cari voru instrui pe eleve in cele mai diverse lucruri de mana, cum d. e. totu felulu de impletituri, filetu, cusatura si totudeodata croiala de albituri, confectionare regulata de haine, prin urmare desemnarea tipareloru, totu felulu de lucruri de lucsu etc.

Limb'a franceza si limb'a germana suntu limbele de conversatiune. Pentru conversatiunea franceza s'a engagiatu de 1 Septembre o franceza de nascere cu aptitudine pedagogica speciala.

Informatiuni mai pe largu si totodata programe specificate se afla in localulu institutulu: **Strat'a Vamei Nr. 5, dela St. Mihaiu: Tergulu Calloru Nr. 30.** 3—3